

Tiivistelmä Vitsakankaan OAS-palautteesta ja vastineet palautteeseen, 13.5.2024

LAUSUNNOT:	1
1. DIGITA	1
2. FINGRID	2
3. ILMATIETEENLAITOS	3
4. KEMINMAAN KUNTA	3
5. LAPIN LIITTO.....	3
6. ELISA OYJ	4
7. METSÄHALLITUS	4
8. SOSIAALI- JA TERVEYSLAUTAKUNTA, TERVOLAN KUNTA	5
9. TELIA	5
10. TRAFICOM	5
11. SUOMEN ERILLISVERKOT OY	5
MIELIPITEET	5
1. MIELIPIDE.....	5
2. MIELIPIDE.....	6
3. MIELIPIDE.....	6
4. MIELIPIDE.....	6
5. MIELIPIDE.....	8
6. METSÄSTYSSEURA RIHLA RY	10
7. MIELIPIDE.....	10
8. PALISKUNTAIN YHDISTYS	12
9. MIELIPIDE.....	13
10. MIELIPIDE	14
11. MIELIPIDE	17
12. TERVOLAN RIISTANHOITOYHDISTYS.....	18
13. VIRTAIN ERÄMIEHET	19

Saatuihin lausuntoihin ja mielipiteisiin on laadittu vastineet. Saadun palautteen aiheita ja kaavan vaikutuksia on kuvattu yksityiskohtaisemmin kaavaselostuksen yhteydessä.

Lausunnot:

1. Digita

Digitan antenni-tv vastaanottoneuvonnassa Digita Infossa on ajantasainen ja kattava tieto antenni-tv:n vastaanotto-olosuhteista. Vaikutusalueella ei ole todettu katvealuetta. Digita toteaa, että tuulipuistot voivat aiheuttaa merkittävää haittaa antenni-tv:n vastaanottoon ennen kaikkea radio- ja tv-lähetysasemaan nähden puiston takana olevissa asuin- ja lomarakennuksissa.

Antenni-tv lähetyksiä käytetään myös viranomaisten vaaratiedotteiden välityskanavana. Tuulivoiman aiheuttaessa häiriön antenni-tv vastaanottoihin vaikuttaa se tällöin myös vaaratiedotteiden saatavuuteen ja sitä kautta yleiseen turvallisuuteen. Tämän vuoksi vaikutukset antenni-tv vastaanottoihin tulisi ottaa huomioon myös turvallisuuden liittyvien vaikutusten arvioinnissa.

Antennitelevisiion vastaanotto-ongelmien syntymisen estämiseksi onkin erittäin tärkeää

tutkia suunnitellun tuulivoimalan vaikutus antenni-tv lähetysten näkyvyyteen jo hyvissä ajoin ennen rakennuslupien hakemista ja myöntämistä, ja mieluiten jo ennen tuulivoimalan sijaintipäätösten tekemistä.

Esitämme, että kaavoituksen edetessä, viimeistään rakennuslupien myöntämisvaiheessa hankevas-
taavan on esitettävä konkreettinen suunnitelma tuulivoimalan valtakunnallisen radio- ja tv-verkon lä-
hetyksille aiheuttamien häiriöiden estämiseksi tai poistamiseksi, tai mikäli suunnitelman laatiminen
hakemusvaiheessa ei ole mahdollista, hankevastaavan tulee sitoutua laatimaan ja toimittamaan
konkreettinen suunnitelma häiriöiden poistamiseksi viranomaisen asettamaan määräpäivään men-
nessä ja tarvittaessa täsmennetään, että tuulivoimahankkeen hankevastaava häiriön aiheuttajana on
velvollinen huolehtimaan häiriöiden poistamisesta sekä siitä aiheutuvista kustannuksista.

Digita toteaa, että antenni-tv:n verkko-operaattori Digitan velvollisuuksiin ei kuulu
tuulivoimaloiden tv-lähetyksille aiheuttamien häiriöiden korjaaminen, vaan vastuu kuuluu
häiriöiden aiheuttajalle. Näin ollen tuulivoimahankkeesta vastaavan on esitettävä
konkreettinen suunnitelma häiriöiden estämiseksi ja poistamiseksi sekä otettava vastuu
häiriöiden poistamisesta sekä niistä aiheutuvista kustannuksista.

[Vastine: Viestintäyhteyksiin kohdistuvien vaikutusten selvittämiseksi alueella tullaan toteutta-
maan signaalien nykytilamittaukset ennen tuulivoimapuiston rakentamista ja mahdollisten
vaikutusten vertailumittaukset puiston rakentamisen jälkeen. Hankevastaava on yhteydessä
Digitaan, käy tarvittavat neuvottelut ja tiedottaa hankkeesta.](#)

2. Fingrid

Fingridiltä yhteinen lausunto YVA-ohjelma- ja OAS-vaiheessa.

Fingrid Oyj on valtakunnallinen kantaverkkoyhtiö, joka vastaa Suomen sähköjärjestelmän
toimivuudesta sähkömarkkinalain perusteella sille myönnetyn sähköverkkoluvan ehtojen
mukaisesti. Yhtiön on hoidettava sähkömarkkinalain edellyttämät velvoitteet
pitkäjänteisesti siten, että kantaverkko on käyttövarma ja siirtokyvyltään riittävä.
Kantaverkkoyhtiöllä on sähkömarkkinalaissa määritelty verkon kehittämis- ja
liittämisvelvollisuus. Verkonhaltijan tulee pyynnöstä ja kohtuullista korvausta vastaan
liittää verkkoonsa tekniset vaatimukset täyttävät sähkönkäyttöpaikat ja
sähköntuotantolaitokset toiminta-alueellaan. Kantaverkkoliityntöjen tulee täyttää tekniset vaatimuk-
set, jotka on esitetty Fingridin yleisissä liittämisehdoissa (YLE). Liittämisehtoja noudattamalla varmis-
tetaan järjestelmien tekninen yhteensopivuus. Niissä myös määritellään sopimuspuolten liityntää
koskevat oikeudet ja velvollisuudet. Yleisten liittämisehtojen lisäksi voimaitosten tulee täyttää Fing-
ridin järjestelmätekniiset vaatimukset (VJV). Asiakas huolehtii omaan sähköverkkoon suoraan tai vä-
lillisesti liittyvien osapuolien kanssa siitä, että myös niiden sähköverkot ja niihin liittyvät laitteistot täyt-
tävät kantaverkkoa koskevat liittämisehdot ja järjestelmätekniiset vaatimukset. Kustakin liittynästä
sovitaan erillisellä liittymissopimuksella tapauskohtaisesti.

Fingrid laatii valtakunnalliset sähkönsiirtoverkkojen kehitystarpeet ja periaatteelliset
ratkaisut yhtenä kokonaisuutena yhteistyössä alueelle voimantuotantoa suunnittelevien
tahojen ja verkkoyhtiöiden kanssa.

Taivalkoski-Ossaukoski johto-osaa ollaan rajaamassa pois kantaverkosta, alustavasti vuonna 2024.
Se poistuu siten 220 kV käytöstä, mutta johto-osaa voidaan mahdollisesti hyödyntää osana jakelu-
verkkoa tai liittymisjohtona (110 kV käytössä).

Muiden kuin Fingrid Oyj:n omistamien voimajohtojen osalta teidän tulee pyytää erillinen
lausunto voimajohtojen omistajilta.

[Vastine: Merkitään tiedoksi](#)

3. Ilmatieteenlaitos

Ilmatieteen laitoksella ei ole lausuttavaa Vitsakankaan tuulivoimahankkeen osallistumis- ja arviointisuunnitelmaan, koska alue on yli 20 km päässä lähimmästä laitoksen säätutkasta.

Vastine: Merkitään tiedoksi

4. Keminmaan kunta

Kunnanhallitus päättää, että sähkönsiirto toteutetaan vaihtoehto SVE2 (yva-ohjelmavaiheessa SVE3) mukaisesti. Suunnittelussa ja toteutuksessa käytetään olemassa olevia/poistettuja sähkölinjoja, eikä tehdä uusia linjoja. Luontoarvojen kärsiminen ja haittavaikutukset tulee minimoida maa- ja metsätaloudelle, maanomistajille, metsästykselle ja kuntalaisille ja tulee ottaa huomioon suunnittelussa ja toteutuksessa kaikissa vaiheissa. Keminmaan kunnan ja keminmaalaisten osallisuus osallistumis- ja arviointisuunnitelmaan on turvattava asianosaisuustilanteissa.

Vastine: Voimajohtoalue ei sisälly laadittavaan osayleiskaavaan. Kaava-alueen ulkopuolinen, Keminmaan alueella kulkeva sähkönsiirtoreitti kuuluu nykyisin Fingridille, joka tulee ilmoituksen mukaan luopumaan johdosta. Voimajohto siirtyy Tervolan Energia ja Vesi Oy:n halluun ja se muutetaan 110 kV voimajohdoksi. Se tulee sijaitsemaan nykyisessä johtokäytävässä. Mikään kaavaluonnosvaihtoehto ei aiheuta uusien johtokäytävien rakentamista Keminmaan puolella.

5. Lapin liitto

Osayleiskaava-alue sijoittuu 11.9.2015 lainvoiman saaneen Länsi-Lapin maakuntakaavan alueelle. Tuulivoimapuisto-alue on osoitettu suurimmaksi osaksi Länsi-Lapin maakuntakaavaan merkitylle maa- ja metsätalousvaltaiselle alueelle. Sähkönsiirtoreittivaihtoehto SVE2, joka sijoittuu jo olemassa olevaan johtokäytävään, on maakuntakaavassa luonnonsuojelualueeksi merkityllä alueella ja ylittää myös arvokkaaksi harjualueeksi tai muuksi geologiseksi muodostumaksi merkityn alueen.

Osallistumis- ja arviointisuunnitelmassa kohdassa Maakuntakaava alueen maakuntakaavatilanne on tuotu esille. Kappaletta tulisi täydentää vielä koko maakuntakaava-aluetta koskevia suunnittelumääräyksistä. Kunnan kaavoituksessa ja muussa alueidenkäytön suunnittelussa on otettava huomioon tuulivoiman rakentamisen vaikutukset maisemaan, asutukseen, loma-asutukseen, linnustoon ja muuhun eläimistöön, luontoon ja kulttuuriperintöön sekä lievennettävä haitallisia vaikutuksia.

Vastine: Osallistumis- ja arviointisuunnitelmaan on päivitetty kaikki maankuntakaavaa koskevat suunnittelumääräykset. Kaavaa laadittaessa on otettu huomioon lausunnossa mainitut aiheet ja arvioitu niiden vaikutukset. Kaavaselostuksessa on huomioitu haitallisten vaikutusten lievennyskeinoja.

Tuulivoimaloita ja muita korkeita rakenteita suunniteltaessa on otettava huomioon lentoesteiden korkeusrajoitukset. Kunnan kaavoituksessa ja muussa alueidenkäytön suunnittelussa on selvítettävä ja otettava huomioon tuulivoimaloiden vaikutukset ilma-valvontatutkiin ja puolustusvoimien radioyhteyksiin sekä pyydettävä Puolustusvoimien lausunto asiasta.

Vastine: Hankealue sijoittuu lentoliikenteen korkeusrajoitusalueelle. Hanke edellyttää Traficomien myöntämän lentoesteluvan. Hankkeella on lisäksi Puolustusvoimien puoltava lausunto ja kaavan valmisteluaineistossa tuulivoimaloiden korkeus on määritelty lausunnon perusteella. Tuulivoimaloiden korkeudesta annetaan yleismääräys, joka perustuu lentoestekorkeusrajoitukseen.

Poronhoitoalueella on turvattava poronhoidon ja muiden luontaiselinkeinojen alueidenkäytölliset toimitus- ja kehittämisedellytykset. Poronhoitoon olennaisesti vaikuttavaa alueiden käyttöä suunniteltaessa on otettava huomioon poronhoidolle tärkeät alueet. Valtion maiden osalta on neuvoteltava asianomaisen paliskunnan edustajien kanssa.

Vastine: Vitsakankaan YVA-menettelyn yhteydessä on järjestetty poronhoitolain 53§ mukainen neuvottelu 23.5.2023 viranomaisten, paliskuntien ja Paliskuntain yhdistyksen kanssa. Vitsakankaan hankealue sijaitsee Narkauksen paliskunnassa Tervolan eteläpuolella. Narkauksen paliskunta sijaitsee Rovaniemen kaupungin sekä Tervolan ja Ranuan kuntien alueella. Osayleiskaava-alue on poronhoitoaluetta. Poronhoitoalueen tarpeet on huomioitu kaavallisessa ratkaisussa ja vaikutuksia on arvioitu kaavaselostuksessa.

Selostuksessa esitetty ote Länsi-Lapin maakuntakaavasta ei ulkoasultaan vastaa virallista Länsi-Lapin maakuntakaavaa. Lapin liitossa on vireillä Lapin tuulivoimaselvitys 2022, jossa laaditaan selvitys tuulivoimatuotantoon soveltuvista alueista Lapin maakunnan alueella pois lukien saamelaisen kotiseutualue. Hankkeen tuloksia tullaan hyödyntämään tulevissa Lapin maankäyttöön liittyvissä asioissa, kuten suunnitelmissa, kaavoissa ja lausunnoissa. Hanke päättyy vuoden 2022 loppuun mennessä.

Vastine: OAS:ssa on esitetty Lapin liiton paikkatietoaineistoon perustuva maakuntakaavakarttaote hankealueen rajauksella. Kartta päivitetään kaavan valmisteluaineiston laatimisen yhteydessä.

Lapin liitto pitää hyvänä, että yleiskaavassa hyödynnetään ympäristövaikutusten arvioinnin selvityksiä ja kaavan aikataulu sovitetaan YVA:n aikatauluun. Selostuksessa on esitetty, että ”Hanke ei ole ristiriidassa maakuntakaavan eikä sen merkintöjen kanssa.” Lapin liiton näkemyksen mukaan tuulivoimala-alueen yhteisvaikutuksiin tulee kiinnittää jatkosuunnittelussa erityistä huomiota ja suhde maakuntakaavan ratkaisuihin tulee arvioida. Vaikutusten arvioinnin kautta voidaan päättää vasta esitettyyn tulokseen.

Vastine: Kaavaselostuksessa arvioidaan yleiskaavan ratkaisua suhteessa voimassa olevaan maakuntakaavaan sekä selvityksiin.

6. Elisa Oyj

Emme ole hanketta vastaan, pyydämme kuitenkin huomioimaan Elisan teleliikenteelle aiheutuvat haitat. Kyseisen hankkeen vaikutusalueelle ei jatkossa voida rakentaa radiolinkkijärjestelmiä.

Vastine: Merkitään tiedoksi.

7. Metsähallitus

Metsähallitus toivoo, että osallistumis- ja arviointisuunnitelman terminologiaa tarkennetaan, jotta suunnitelmassa esitetty vastaa todellista tilannetta. Osayleiskaava-alueella ei ole Natura-alueita, mutta kaava-alue rajautuu Suuripään Natura-alueeseen. Lisäksi tuulivoimahankkeeseen sisältyy varsinaisen tuulivoimaloiden alueen lisäksi sähkönsiirtoreitti, jota koskeva vaihtoehto SVE2 sijoittuu Suuripään Natura-alueelle.

Vastine: OAS on tarkennettu näiltä osin. Myös kaava-alueen ulkopuoliset sähkönsiirtoreitit on huomioitu kaava-aineistossa.

Metsähallitus kiinnittää huomion siihen, että Natura-arvioinnissa ei ole kyse selvityksestä, vaan luonnonsuojelulain (1096/1996, LSL) 65 §:n mukaisesta menettelystä, jonka tarkoituksena on varmistaa, ettei tuulivoimahanke heikennä merkittävästi Suuripään Natura-alueen suojelun perusteena olevia luonnonarvoja. Natura-arviointi laaditaan YVA-menettelyn yhteydessä, joten yhteysviranomaisen tulee liittämään perusteltuun päätelmään ELY-keskuksen ja Metsähallituksen LSL 65.2 §:n mukaiset lausunnot laaditusta Natura-arvioinnista.

Maankäyttö- ja rakennuslain 197 §:n mukaan kaavaa hyväksyessä on noudatettava luonnonsuojelulain Natura-arviointi- ja lausunnotmenettelyä koskevia säännöksiä.

Natura-lausunnoilla on kuitenkin merkitystä sen arvioimisessa, täyttääkö tuulivoimaosayleiskaava sille MRL 39 §:ssä asetetut sisältövaatimukset ja onko kaavan mukainen tuulivoimarakentaminen toteutettavissa aiheuttamatta LSL 66.1 §:ssä kiellettyä merkittävää heikentymistä. Siksi Metsähallitus esittää, että osayleiskaavoituksen aikataulua suunniteltaessa huomioitaisiin YVA- ja Natura-arviointimenettely siten, että annettavilla lausunnoilla olisi tosiasiallinen mahdollisuus vaikuttaa kaavaehdotukseen.

Vastine: OAS on täydennetty Natura-arvioinnin osalta. Natura-arviointi huomioidaan YVA-menettelyssä sekä kaavaa laadittaessa.

8. Sosiaali- ja terveyslautakunta, Tervolan kunta

Ei huomautettavaa.

Vastine: Merkitään tiedoksi.

9. Telia

Telia Finland Oyj:llä ei ole hankkeesta huomautettavaa, mutta jatkossa hankkeen vaikutusalueelle ei voida rakentaa radiolinkkijärjestelmiä.

Vastine: Merkitään tiedoksi.

10. Traficom

Tuulivoimarakentamista suunniteltaessa tulisi ottaa huomioon myös tuulivoimaloiden vaikutukset radiojärjestelmiin. Tuulivoimaloilla on vaikutuksia myös matkaviestinverkkojen kentänvoimakkuuteen ja signaaliin laatuun. Siksi on tärkeää varmistaa, että TV- ja matkaviestinpalvelut sekä tutkat ja radiolinkit toimivat myös jatkossa riittävän häiriöttömästi. On suositeltavaa, että tuulivoimahankkeesta vastaavat ovat yhteydessä kaikkiin tiedossa oleviin radiojärjestelmien omistajiin lähialueilla. Riittävänä koordinoitietäisyytenä on pidetty noin 30 kilometriä. Radiopaikannusjärjestelmien ja radiolinkkien käyttäjiä sekä teleoperaattoreita tulisi aina informoida tuulivoimahankkeesta.

Vastine: Hankkeeseen ryhtyvä tulee olemaan yhteydessä järjestelmien omistajiin.

11. Suomen Erillisverkot Oy

Hankkeella ei ole vaikutusta Suomen Erillisverkot Oy:n Verkko-operaattoripalvelut liiketoimintaan.

Vastine: Merkitään tiedoksi.

Mielipiteet

1. Mielipide

Vastustan voimalinjan rakentamista Tervolan kunnan keskusta (SVE1) Linjan alle jäisi runsaasti metsä- ja maatalousmaita ja merkittävästi metsämaata jäisi pois metsätalouskäytöstä. Myös kaavan ulkopuolella linjasta tulisi runsaasti haittaa. SVE2 on parempi, sillä se on lyhyempi ja voidaan rakentaa osin tielinjaa seuraten Tervolan keskusta.

Vastine: YVA-menettelyssä ja osayleiskaavan luonnosvaihtoehdoissa tutkitaan ja vertaillaan vaihtoehtojen vaikutuksia. Kaavan vaikutusalueella ei ole merkittäviä luonnonvarojen esiintymiä. Tuulivoima-alue on pääosin talousmetsää, joka on Suomessa ja paikallisesti yleinen luonnonvara. Kaava-alueen kokonaispinta-alasta vain pieni osa käytetään rakentamiseen ja

muilla alueilla luonnonvarojen käyttöä voidaan jatkaa nykyisellään kummassakin kaavavaihtoehdossa.

2. Mielipide

En kannata tuulivoimaa Vitsakankaan alueelle. Hanke aiheuttaa virkistys käytön loppumiseen alueella. Metsästys loppuu alueella käytännössä kokonaan. Metsästys on alueen metsästäjille lähes ainoa sosiaalisen kanssakäymisen muoto. Vaikutukset myös kansanterveyteen tiedetään.

Vastine: Alueella on virkistyskäyttömahdollisuuksia kuten marjastusta ja sienestystä sekä metsästystä. Tuulivoimalat eivät estä alueella liikkumista ja metsästystä lukuun ottamatta voimaloiden välittömiä sijainteja ja aidattavaa sähköasemaa. Kaava-aineistossa on kuvattu ja arvioitu vaikutuksia terveyteen. Hankkeella ei ole käytännössä haitallisia vaikutuksia terveyteen. Terveyteen liittyvät vaikutukset muodostuvat ennen kaikkea rakentamisaikana liisääntyneestä liikenteestä.

3. Mielipide

Tuulivoimapuisto on suunniteltu liian lähelle asutusta. Tuulivoimapuiston rakentamisella suunnitellulle alueelle on suuret haitalliset vaikutukset alueen asukkaille ja harrastusmahdollisuuksille. Alueen luonnon virkistyskäyttö ja maisemat tuhotaan täysin. Tervolan kunnan sivu kylillä, kuten Yli-Paakkola harrastusmahdollisuudet ovat vähäiset ja tällä hankkeella ne tuhotaan lopullisesti. Lisäksi tulee arvioida hankkeen vaikutus kiinteistöjen arvon alentumiseen hankkeen toteutuessa.

Vastine: Alueella on virkistyskäyttömahdollisuuksia kuten marjastusta ja sienestystä sekä metsästystä. Tuulivoimalat eivät estä alueella liikkumista ja metsästystä lukuunottamatta voimaloiden välittömiä sijainteja ja aidattavaa sähköasemaa.

Paakkolaan ja Ylipaakkolaan kaavan vaikutukset ovat enimmäkseen maisemavaikutuksia. Maisemavaikutuksia on esitetty kaavaselostuksessa näkymäaluekaavioissa ja eri kohteista laadituissa havainnekuviissa.

Hanke ei muodosta rajoitetta kaava-alueen ulkopuolisille kiinteistöille. Kaavan toteutumisen ei arvioida aiheuttavan sen ulkopuolella kiinteistöjen kauppahintoihin havaittavissa olevaa muutosta.

Hankkeen suunnittelussa ei ole huomioitu tuulivoimaloiden aiheuttamaa turvallisuusriskiä alueen asukkaille. Miten hankkeen toteutuessa voidaan taata turvallinen liikkuminen tuulivoimaloiden vaikutusalueella? Tiedossa on jäiden kertyminen voimaloiden siipirakenteisiin ja mahdolliset siipivauriot. Onko suunnitelmissa rajoittaa liikkumista voimaloiden vaikutusalueella. Mikäli alue rajauksia ei ole suunnitella, niin miten taataan alueella turvallinen liikkuminen ja virkistyskäyttö?

Vastine: Suomessa olevat tuulivoimalat on suunniteltu materiaalien ja komponenttien puolesta kestäväksi kylmiä olosuhteita, mutta lavat voivat silti jäätyä talvella tietyissä olosuhteissa, ennen kaikkea pysäytettäessä lavat huollon tai myrskyn ajaksi. Lapoihin mahdollisesti kertyneen jään poistamiseen on olemassa erilaisia tapoja. Suomen olosuhteissa jäätämistä ei ole tiedossa aiheutuneita vahinkoja. Jään muodostumisella voimalan lapoihin on vaikutusta myös voimalan tuottoon, joten jään kertymistä pyritään välttämään ympäristön turvallisuuden lisäksi myös tuotannollisista syistä. Tuulipuiston toiminnalla ei aiheuteta turvallisuusriskiä alueella liikkumiselle, ja liikkumiselle aitaamattomalla alueella ei aseteta rajoitteita.

4. Mielipide

- Hanke sijoittuu alueelle, jonka maisema on kulttuuri ja perinneympäristössä. Vaikutukset tulisivat näkymään rajusti maisemakuvan muutoksena. Maisemasta tulee tehdasalueen näköinen.
- Tuulivoimala on tehdasalue, joka pitäisi sijoittaa muun muassa teollisuus laitosten ja -alueiden ympäristöön tai satama ja varastoalueisiin.

- Vitsakankaan vieressä on soidensuojelualue, jonka monimuotoinen näkymä tulisi pilaantumaan tehdasalueen (tuulivoimapuiston) läheisyydestä.
- Tuulivoimalat tulisivat näkymään rajusti myös asutukselle, joka on Kemijoen rantamaisemissa. Voimalat näkyisivät joen itä- ja länsipuolelle todella pahasti.

Vastine: Hankkeen vaikutusalueen maiseman keskiössä on Kemijoki. Asutus ja avoimet viljelymaisemat keskittyvät pääosin nauhamaisesti Kemijoen varteen. Hankealueen sisään ei rajaudu maiseman ja kulttuuriympäristön arvokohteita, mutta alueen lähellä Kemijoen rannassa on useita arvokkaita rakennetun ympäristön kohteita. Tuulivoimaloiden sijoittelulla on pyritty huomioimaan ja minimoimaan maisemavaikutuksia alueen ulkopuolelle, kuten viereiselle Natura-alueelle. Alueen käyttö jatkuu ennallaan maa- ja metsätalousalueena. Arvokkaat kohteet on huomioitu kaavassa. Alue on tuuliolosuhteiltaan otollinen tuulipuistolle, joka puoltaa sijaintia.

- Tuulivoimaloiden ääni on melua, joka rikkoo Tervolan maalaismaiseman hiljaisuuden ja luonnon äänien kuuluvuuden. Vitsakankaankaan vieressä on soidensuojelualue ja läheisyydessä Natura-alue, jotka ovat tärkeä alue linnustolle ja muuttolinnuille. Natura-alueella kulkee paljon retkeilijöitä, jotka tulevat nimenomaan nauttimaan hiljaisuudesta ja luonnon näkymistä jonne tuulivoimalat eivät kuulu.

Vastine: Molemmissa kaavaluonnosvaihtoehdoissa melun keskiäänitasot ovat alle ohjearvotason ja pienitaajuisen melun tasot alittavat ulkoalueiden pienitaajuisen melun vertailutasot.

Tuulivoimamelun linnustovaikutuksia arvioitaessa on syytä ottaa huomioon, että tuulivoimaloiden aiheuttamat melutasot itäpuolella sijaitsevalla Suuripään Natura-alueella ovat vain ajoittain 30 dB ... 45 dB tasolla, sillä tuulivoimaloiden aiheuttama melu on kuultavissa vain tietyissä sääolosuhteissa. Melumallinuksissa on käytetty äänekkäintä mahdollista voimalatyyppiä. Vaikutuksista tarkemmin kaavaselostuksessa.

- jos hankealueella on tuulivoimaloita niin alueella ei ole turvallista kulkea edes metsänhoito töissä, sillä talvella voi olla jäiden tippumista/lentämistä ympäristöön.

Vastine: Suomessa olevat tuulivoimalat on suunniteltu materiaalien ja komponenttien puolesta kestämiään kylmiä olosuhteita, mutta lavat voivat silti jäätyä talvella tietyissä olosuhteissa, esimerkiksi huollon tai myrskyn ajaksi. Lapoihin mahdollisesti kertyneen jään poistamiseen on olemassa erilaisia tapoja. Suomen olosuhteissa jäätämisestä ei ole tiedossa aiheutuneita vahinkoja. Jään muodostumisella voimalan lapoihin on vaikutusta myös voimalan tuottoon, joten jään kertymistä pyritään välttämään turvallisuuden lisäksi myös tuotannollisista syistä. Tuulipuiston toiminnalla ei aiheuteta turvallisuusriskiä alueella liikkumiselle, ja liikkumiselle aitaamattomalla alueella ei aseteta rajoitteita.

- esitelty tuulivoimala ei täytä hyvän kilpailutuksen mallia, koska on vain yksi hanke tarjoaja, jolloin heillä on määräävä markkina-asema.

Vastine: Hankkeen toteuttaminen edellyttää sopimukset osapuolten eli maanomistajien ja hanketoimijan välillä.

- Tuulivoimala ei työllistä juurikaan ketään Suomesta, saati Tervolan alueelta.

Vastine: Hankkeen työllistävä vaikutus ulottuu koko elinkaaren ajalle rakentamisesta ylläpitoon hankkeen toiminta-aikana sekä purkamiseen. Erilaiset tehtävät rakentamisen aikana, ja toiminnan aikana liittyen mm. huoltoon ja teiden kunnossapitoon työllistävät koko tulipuiston elinkaaren ajan. Kunnalle syntyy verotuloja, jotka voivat työllistää välillisesti.

- jos rakentamiseen päädyttäisiin niin ainakin Ympäristölupa pitää hankkeelle olla.

Vastine: Hankkeelle haetaan tarvittavat luvat. Ympäristönsuojelulain mukaisen (527/2014) ympäristöluvan tarpeesta päättää ympäristönsuojeluviranomainen, jolta ympäristölupaa myös haetaan tarvittaessa YVA-menettelyn jälkeen.

5. Mieliptide

- Alueiden käyttö vaikeutuu ja ympäristö muuttuu totaalisesti. Tuttu maisema ja ikaikainen kulttuuriympäristö tuhoutuvat. Ihmisten terveyteen ja viihtyvyyteen liittyvät asiat on otettava tarkkaan huomioon, kyseessä on ns. sielunmaisema monille, kaunis kylänraitti ja metsät ovat tärkeitä.
- Alueella on mahtavia suoalueita, joita varsinkin linnusto käyttää soittimella ja pesimiseen. Hankealueen tuntumassa on Natura-alue ja soidensuojelualue.
- Havainnekuviin täytyy saada ihmisille hyvin ymmärrettävät vertailukohtat, esim. Suomen korkein rakennus, joka on vain puolet hankkeen tuulivoimaloiden korkeudesta. Tuulivoimaloiden maisemavaikutus korostuu vielä lisää, kun ottaa huomioon erittäin kirkaat lentoestevalot ja niiden välkyminen ja voimaloita on suuren määrän. Esimerkiksi jo rakennetut voimalat näkyvät melkein 40 km päähän, vaikka ovat 'vain' 200 m korkeita, nämä olisivat sitten 300 m. Eli näkyvät vielä paljon kauemmas.

Vastine: Hankkeen vaikutusalueen maiseman keskiössä on Kemijoki. Asutus ja avoimet viljelymaisemat keskittyvät pääosin nauhamaisesti Kemijoen varteen. Hankealueen sisään ei rajaudu maiseman ja kulttuuriympäristön arvokohteita, mutta alueen lähellä Kemijoen rannassa on useita arvokkaita rakennetun ympäristön kohteita. Tuulivoimaloiden sijoittelulla on pyritty huomioimaan ja minimoimaan maisemavaikutuksia alueen ulkopuolelle, kuten viereiselle Natura-alueelle. Alue on tuuliolosuhteiltaan otollinen tuulipuistolle, joka puoltaa sijaintia.

Kaavaselostuksessa sekä sen liitteessä on kuvattu näkymäkaavioin ja valokuvoin voimaloiden näkyvyyttä ympäristöönsä.

Linnusto ja arvokkaat luontokohteet on huomioitu kaavaratkaisua suunniteltaessa.

- Tuulivoimalan ääni on todettu jytkevyytensä Tornion toteutuneissa hankkeissa. Melu on häiritsevää. Jatkuvana kestävä. Välkevaikutus auringon paistaessa tuulivoimalan takaa aiheuttaa valon ja varjon läpsettä kauas voimaloista. Kilometrien päähän siis.

Vastine: Molemmassa kaavaluonnosvaihtoehdoissa melun keskiäänitasot ovat alle ohjearvotason ja pienitaajuisen melun tasot alittavat ulkoalueiden pienitaajuisen melun vertailutasot. Melu ei kuulu havaittavasti asuinrakennusten tai loma-asuntojen pihapiiriin missään olosuhteissa. Mikäli ongelmia syntyisi, voidaan voimaloita esimerkiksi pysäyttää tarvittaessa. Melumallinnuksissa on käytetty äännekkäintä mahdollista voimalatyyppejä. Melua, välkettä ja niiden vaikutuksia on kuvattu tarkemmin kaavaselostuksessa.

Välkevaikutusta on kuvattu kaavaselostuksessa mm. kaavioina. Välke ei ulotu missään tilanteissa pihapiireihin. Tarkasteluissa ei ole huomioitu puuston välkettä estävää vaikutusta.

- kuka väistää, kun menee omalle metsäkiinteistölle?

Vastine: Jokaisenoikeudet pätevät kiinteistöillä. Hankkeen toteuttaminen edellyttää sopimukset osapuolten eli maanomistajien ja hanketoimijan välillä. Rakennusaikana työmaita saataan joutua rajaamaan, mutta kyse on verrattain pienialaisista rajauksista, ja kaava-alueen läpi pääsee edelleen kulkemaan. Sähköasema aidataan myös toiminnan ajaksi.

- Talvella alle 0 astetta, jolloin jäitä tippuu/lentää -> mikä on vaara-alue?

Vastine: Suomessa olevat tuulivoimalat on suunniteltu materiaalien ja komponenttien puolesta kestäväksi kylmiä olosuhteita, mutta lavat voivat silti jäätymällä talvella tietyissä olosuhteissa, esimerkiksi huollon tai myrskyn ajaksi. Lapoihin mahdollisesti kertyneen jään poistamiseen on olemassa erilaisia tapoja. Suomen olosuhteissa jäätämistä ei ole tiedossa aiheutuneita vahinkoja. Jään muodostumisella voimalan lapoihin on vaikutusta myös voimalan

tuottoon, joten jään kertymistä pyritään välttämään ympäristön turvallisuuden lisäksi myös tuotannollisista syistä. Tuulipuiston toiminnalla ei aiheuteta turvallisuusriskiä alueella liikkumiselle, ja liikkumiselle ei aseteta rajoitteita. Voimalan lapojen lähtiessä liikkeelle jää putoaa tavanomaisesti suoraan alaspäin.

- Elinkustannusindeksi on eri asia kuin rakennusalan kustannukset. Ehdotettu voimaloiden purkutu-
turva ei riitä alkuunkaan ja perustukset pitää poistaa myös. Tässä kohtaa maanomistaja menee
konkurssiin.

Vastine: Vakuusjärjestelyt ovat rakentamista suunnittelevan toimijan ja maanomistajan väli-
nen sopimusasia. Kaavoituksessa ei voida ratkaista muita sopimuksia.

- Ympäristölupa hankkeelle on oltava, jotta kunta voi jatkossakin puolustaa omia asukkaitaan.

Vastine: Hankkeelle haetaan tarvittavat luvat. Luvissa asetetaan hankkeelle toiminnan ehdot.
Ympäristönsuojelulain mukaisen (527/2014) ympäristöluvan tarpeesta päättää ympäristön-
suojeluviranomainen, jolta ympäristölupaa myös haetaan tarvittaessa YVA-menettelyn jäl-
keen.

- Päästöt: CO₂, C-teräkset, betoni, + muut komponentit, kaivuut, logistiikka -> numerot esille kai-
kille, ei ole näkynyt.

Vastine: Tervolan Vitsakankaan tuulivoimahankkeen kokonaishiilidioksidipäästöt, sähkönsiir-
tolinjan päästöt huomioiden, ovat vaihtoehdossa VE1 yhteensä noin 148 432–156 647 t
CO₂e, ja vaihtoehdossa VE2 yhteensä noin 139 229–147 444 t CO₂e. Tuulivoimaloiden
osuus kokonaispäästöistä on 93 %. Voimajohdon osuus kokonaispäästöistä vastaa 3 %, kun
puolestaan maakaapeleiden osuus on 0,5 %. Hiilivaraston ja hiilinielun poistuman osuus yh-
teensä on 4 %. Materiaali- ja valmistusvaiheen päästöjen osuus koko elinkaaren vaiheiden
päästöistä on noin 82 %. Rakennusvaiheen osuus kokonaispäästöistä on yhteensä noin 11
%, hiilivaraston ja hiilinielun menetyksen osuuden ollessa 4 % ja muiden työmaatoimintojen
osuuden ollessa 7 %. Tuotantovaiheen osuus vastaa noin 5 % ja lopetusvaiheen osuus
päästöistä puolestaan 3 %. (Lähde: YVA-selostus, WSP Finland Oy). Kaavaselostuksessa
on esitetty ja arvioitu yksityiskohtaisemmin hankkeen vaikutuksia.

- Kiinteistövero on muuttumassa, joten siltä osin tuotto kunnalle on arvoitus. Jos hanke toteutuu,
niin kunnallisverot pitää sitoa tuottoon.

Vastine: Tuotto on arvioitu ajantasaisen lainsäädännön ja verotuksen perusteella.

- Haittakorvaus pitää tulla koko näkyvyysalueelle.

Vastine: Näkyvyysalue ei ole maisemassa paikkakohtaisesti tai aluekohtaisestikaan välttä-
mättä pysyvä. Vaikutuksia on arvioitu yksityiskohtaisemmin kaavaselostuksessa. Kaavan
toteuttaminen ei aseta maankäytön rajoitetta kaava-alueenulkopuolelle. Kaavan toteutumisen
ei arvioida aiheuttavan sen ulkopuolella kiinteistöjen kauppahintoihin havaittavissa ole-
vaa muutosta.

- Miten yleisosakaavat Ylipaakkola ja Paakkola etc. ympärillä suhtautuvat tällaiseen muutokseen?

Vastine: Paakkolaan ja Ylipaakkolaan kaavan vaikutukset ovat enimmäkseen maisemavai-
kutuksia. Maisemavaikutuksia on arvioitu näkymäaluekaavioissa ja eri kohteista laadituissa
havainnekuivissa. Kaavaselostuksessa on arvioitu myös yhteisvaikutuksia.

- Hankkeissa ei ole kilpailutusta

Vastine: Hankkeet perustuvat sopimukseen osapuolten eli maanomistajien ja hanketoimijan
välillä. Hankkeiden sijoituksessa pääasiassa yksityisille kiinteistöille käyttöoikeus perustuu so-
pimukseen.

- Turvaselvitykset, onko tehty?

Vastine: Tuulivoimaloiden rakentaminen vaatii maankäyttö- ja rakennuslain (132/1999) mukaisen rakennusluvan. Tuulivoimaloiden palo- ja muu turvallisuus on huomioitava rakennuslupavaiheessa normaalimenettelyn mukaisesti. Tulipalojen aiheuttamaa riskiä hallitaan mm. säännöllisellä huollolla, ennakoinnilla ja paloilmoinjärjestelmillä.

- Tiedotus pitää tulla laajalti koko vaikutusalueen ihmisille – ei vain hankealueen maanomistajille. Ensin pitäisi kysellä kuntalaisilta, sitten vasta toimia. Sähköpostijakelu/mobiili/kirje kaikille kuntalaisille avoimesti kaikesta mitä on suunniteltu ja suunnitteilla.

Vastine: Kuulutuskirje on lähetetty kaava-alueen alueen maanomistajille ja 3 km hankealueen ulkopuolelle rajautuvien kiinteistöjen maanomistajille. Kaavasta on tiedotettu lisäksi kunnan internetsivuilla ja virallisella ilmoitustaululla. Hankkeesta on järjestetty myös asukaskysely.

6. Metsästysseura Rihla ry

Yllä mainittu hanke sijoittuu Rihla Ry:n maanomistajilta vuokraamille metsästys maille ja olemme huolisamme hankkeen vaikutuksista alueen riistakantaan. Alueella sijaitsee metsäkanalintujen pesimä/soidin alueita. Lisäksi seuramme jäsenet ovat huolissaan metsästys harrastuksen jatkuvuudesta tulevaisuudessa. Alueelle suunnitellut tuulivoimalat ja niihin liittyvät tiestöt yms. pirstaloivat metsästysmaat siten, että perinteiset riistaeläinten asuin ja kulkupaikat tuhoutuvat. Rihla Ry:n metsästysmaja ja riistankäsittely tilat jäävät tuulivoima alueen sisään ja vaikutusalueelle. Tuulivoimaloiden tulevat turva-alueet pienentävät nykyistä metsästysaluetta ja esimerkiksi hirvenkaatolupien saanti vaarantuu. Edellä mainittuihin seikkoihin vedoten vastustamme tuulivoiman kaavoitusta suunnitellulle alueelle.

Vastine: Tuulivoimalat eivät estä alueella liikkumista ja metsästystä lukuunottamatta voimaloiden sijainteja ja aidattavaa sähköasemaa. Tuulivoimapuiston rakentamisen aikana turvallisuusyistä joudutaan liikkumista rajoittamaan paikallisesti tuulipuiston rakennuspaikoilla. Rakentaminen rajoittaa myös näiden alueiden käyttöä virkistykseen ja metsästykseseen. Rajoitus poistuu rakentamisen päätyttyä. Metsästyksestä sovitaan yksityiskohtaisesti maanomistajien ja metsästysseuran välillä.

7. Mieli pide

Tervolan kunnanpäättäjien pitäisi tässä asiassa ottaa nyt huomioon luonto, maisema ja asukkaat eikä ajatella vain yksioikoisesti rahaa. Kysymyksessä on ihmisten asuinalue, joka tulee muuttamaan radikaalisti. Myllyjen tuoma kiinteistövero tulee olemaan asukkaiden maksaman tuloveron kanssa vastakkain.

Viereisellä Natura-alueella sijaitsevat ainutlaatuiset vesistöt ja suoalue. Tämä alue on monien lintulajien pesimä- ja elin- sekä levähdyspaikka. Muun muassa uhanalaista metsähanhea lapinpöllöä, hölmötiaisia ja monia muita uhanalaisia lajeja on runsaasti. Alueella on pesinyt myös kalasääksi, jonka pesäpuun joku tuhosi mutta sääksi teki uuden pesän ja asustaa alueella, kalasääksi etsii ravintonsa Akkunusjärvi-Jänkäjärvi-Kemijoki -alueelta, joten lentoreitti kulkisi myllyalueen läpi.

Vastine: Hankkeen vaikutusalueen maiseman keskiössä on Kemijoki. Asutus ja avoimet viljelymaisemat keskittyvät pääosin nauhamaisesti Kemijoen varteen. Hankealueen sisään ei rajaudu maiseman ja kulttuuriympäristön arvokohteita, mutta alueen lähellä Kemijoen rannassa on useita arvokkaita rakennetun ympäristön kohteita. Tuulivoimaloiden sijoittelulla on pyritty huomioimaan ja minimoimaan maisemavaikutuksia alueen ulkopuolelle, kuten viereiselle Natura-alueelle. Sosiaalisia vaikutuksia on selvitetty ja arvioitu aihepiireittäin yksityiskohtaisesti kaavaselostuksessa.

Alueelle on laadittu kattavat luonto- lintuselvitykset ja vaikutuksia luontoon ja linnustoon on arvioitu tarkemmin kaavaselostuksessa. Luontokohteet on huomioitu kaavassa ja vaihtoehtoilla on erilaisia vaikutuksia linnustoon.

Tuoton lisäksi tuulipuisto tulee olemaan toteutuessaan työllistävä hanke koko elinkaarensa ajan.

Alueilla on ainakin kolme metsästysseuraa, joiden metsästysharrastukseen nämä myllyt tulevat vaikuttamaan negatiivisesti. Nämä myllyt kyllä pilaavat ihmisten luonnossa liikkumiset täysin sekä kesällä että talvella.

Vastine: Tuulivoimalat eivät estä alueella liikkumista ja metsästystä lukuunottamatta voimaloiden sijainteja ja aidattavaa sähköasemaa. Tuulivoimapuiston rakentamisen aikana turvallisuussyistä joudutaan liikkumista rajoittamaan paikallisesti tuulipuiston rakennuspaikoilla. Rakentaminen rajoittaa myös näiden alueiden käyttöä virkistykseen ja metsästykseseen. Rajoitus poistuu rakentamisen päätyttyä.

Lisäksi alueellahan useita muinaismuistoalueita ja näitähän suojelee muinaismuistolaki.

Vastine: Kiinteät muinaisjäännökset ovat muinaismuistolain (295/1963) nojalla rauhoitettuja ilman erillistä päätöstä. Kaavallinen suunnitelma on tehty siten, ettei kohteille aiheudu vaaraa.

Jälkipolvet perivät jonakin päivänä jäljelle jäävät betoniperustukset, joiden poistaminen tulee olemaan todella kallis operaatio. Rakennuttaja kertoi, että niissä on paljon kierrätettävää materiaalia. Tämä betoni on ongelmajäte, josta liukenee maaperään erilaisia myrkyjä.

Vastine: Elinkaarensa lopuksi tuulivoimalat puretaan ja niiden sisältämät materiaalit kierrätetään mahdollisuuksien mukaan. Kierrätettävien materiaalien osuus rakenteista on merkittävä. Purkaminen on luvanvarainen toimenpide.

Vuokrasopimuksen Myrsky Energia Oy voi siirtää kolmannelle osapuolelle vain ilmoittamalla. Perustuslain 15 §:n mukaan jokaisen omaisuus turvattu. Tuulivoimala-alueen alueen kiinteistöjen arvo tulisi laskemaan: suomalaisen Aktia Kiinteistöväilytys Oy:n antaman lausunnon mukaan "asuinkiinteistöjen arvo alenee keskimäärin kolmasosan tuulivoima-alueen lähivaikutusalueella, eli 3 kilometrin säteellä." Perustuslain 6 §:n mukaan ihmiset ovat yhdenvertaisia lain edessä. Tuulivoimaloiden rakentaminen on osoittanut, että ihmiset joutuvat eriarvoiseen asemaan asuinpaikkansa vuoksi: voimaloiden lähellä asuvat ihmiset joutuvat maksamaan voimaloiden olemassaolosta kovan hinnan ympäristön, terveyden ja omaisuuden arvon menetyksinä. Näin ollen myös perustuslain 7 §, jonka mukaan jokaisella on oikeus henkilökohtaiseen vapauteen, koskemattomuuteen ja turvallisuuteen, jää toteutumatta.

Viimeaikaisten tutkimusten mukaan tuulivoimalat ovat merkittävä terveydellinen haitta niiden vaikutuspiirissä asuville ihmisille. On epäeettistä ja perustuslain vastaista, että osa kansalaisista altistetaan tuulivoimaloiden haittavaikutuksille.

Perustuslain 20 §:n mukaan vastuu luonnosta ja sen monimuotoisuudesta, ympäristöstä ja kulttuuri-perinnöstä kuuluu kaikille. Julkisen vallan on pyrittävä turvaamaan jokaiselle oikeus terveelliseen ympäristöön sekä mahdollisuus vaikuttaa elinympäristöönsä koskevaan päätöksentekoon.

Vastine: Kaavan toteutumisen ei arvioida aiheuttavan sen ulkopuolella kiinteistöjen kauppahintoihin havaittavissa olevaa muutosta.

Hankkeen vaikutusalueen maiseman keskiössä on Kemijoki. Asutus ja avoimet viljelymaiset keskittyvät pääosin nauhamaisesti Kemijoen varteen. Hankealueen sisään ei rajaudu maiseman ja kulttuuriympäristön arvokohteita, mutta alueen lähellä Kemijoen rannassa on useita arvokkaita rakennetun ympäristön kohteita. Tuulivoimaloiden sijoittelulla on pyritty

huomioimaan ja minimoimaan maisemavaikutuksia alueen ulkopuolelle. Tuulipuiston näkyvyys voi muuttua paikka- ja aluekohtaisestikin, joten maisemallinen vaikutus voi muuttua. Kaavan toteuttaminen ei aseta maankäytön rajoitetta kaava-alueen ulkopuolelle. Maisemallisia vaikutuksia on arvioitu yksityiskohtaisemmin kaavaselostuksessa.

Kaavalla ei ole suoria merkittäviä vaikutuksia terveyteen. Kaava-aineistossa on kuvattu ja arvioitu vaikutuksia terveyteen aihepiirikohtaisesti. Suurimmat terveysvaikutukset aiheutuvat rakennusaikana lisääntyneestä liikenteestä.

Osayleiskaava laaditaan voimassa olevan lainsäädännön mukaisesti ja siinä huomioidaan ja arvioidaan vaikutuksia. Osallisilla on oikeus ottaa kantaan kaavojen valmisteluun (MRL 62 §). Kaavan hyväksyy kunnanvaltuusto.

Kaavoituksen yhteydessä järjestetään tiedotus- ja keskustelutilaisuuksia, joista tiedotetaan kuulutuksien yhteydessä. Lisäksi alueella on tehty asukaskysely, johon on saatu noin 250 vastausta.

Tuulivoimaloiden läheisyydessä on tärkeä Kauvonkankaan pohjavesialue, joka on tänä päivänä harvinainen ja arvokas luonnonvara. Tältä merkittävältä Kauvonkankaan pohjavesialueelta useat sadat taloudet Tervolassa, Torniossa, Kemissä ja Keminmaassa saavat talousvetensä.

Tuulivoimaloiden koneistoissa on tuhansia litroja voiteluöljyjä sekä esimerkiksi jäähdytysnesteitä ja lavoista irtoavaa mikromuovia, joiden leviäminen ja vuotaminen ympäristöön saastuttaisi tämän pohjavesialueen. Tuulimyllyjen perustuksista liukenee pohjavesiin ajan saatossa myös betonissa käytetyt materiaaleja ja komposiitteja. Tuulivoimapuistot ovat isoja teollisuusalueita ja niiden sijainti lähellä pohjavesialuetta sisältää hirvittäviä riskejä.

Vastine: Kaava ei aiheuta riskiä pohjaveden pilaantumiselle. Kaava-alueella ei ole pohjavesialuetta. Mahdollisen onnettomuuden sattuessa päästö jää paikalliseksi ja tulee puhdistaa. Kaavaselostuksessa on kuvattu vahinkojen ennaltaehkäisemistä ja vaikutuksia sekä toimenpiteitä. Vaikutuksia on kuvattu ja arvioitu yksityiskohtaisemmin kaavaselostuksessa.

8. Paliskuntain yhdistys

Hanke sijoittuu Narkauksen paliskunnan alueelle. Aluetta käytetään lähinnä syys- ja talvilaitumena. Myös kevät- ja kesälaitumia on hankealueen vieressä: alueen porot vasovat ja kesälaiduntavat alueen itäpuolelle sijoittuvilla Natura-suojelualueen soilla. Hankkeen voimajohto sijoittuisi joko syys- ja talvilaitumille (VE 1), tai syys- ja talvilaitumien lisäksi kevät- ja kesälaitumille (VE 2).

Poronhoito on merkittävä ja pitkän historian omaava maankäyttömuoto koko poronhoitoalueella. Poronhoito-oikeus ja siihen kiinteästi kuuluva vapaa laidunnusoikeus on ikaikainen nautintaoikeus, joka on suoraan lailla turvattu erityinen oikeus (PHL 848/1990): ”Poronhoitoa saadaan tässä laissa säädetyin rajoituksin harjoittaa poronhoitoalueella maan omistus- tai hallintaoikeudesta riippumatta” (PHL 3§). Poronhoitolain 53 §:n mukaan: ”suunnitellessaan valtion maita koskevia, poronhoidon harjoittamiseen olennaisesti vaikuttavia toimenpiteitä, valtion viranomaisen on neuvoteltava asianomaisen paliskunnan edustajan kanssa.” Vitsakankaan tuulipuistohankkeen sähkönsiirto sijoittuu osittain valtion maille, eli PHL 53 §:n mukaiset neuvottelut tulee järjestää.

Voimassa olevan Länsi-Lapin maakuntakaavan yleismääräys edellyttää seuraavaa: Poronhoitoalueella on turvattava poronhoidon ja muiden luontaiselinkeinojen alueidenkäytölliset toiminta- ja kehittämisedellytykset. Poronhoitoon olennaisesti vaikuttavaa alueiden käyttöä suunniteltaessa on otettava huomioon poronhoidolle tärkeät alueet. Valtion maiden osalta on neuvoteltava asianomaisen paliskunnan edustajien kanssa. Aluetta ei ole Länsi-Lapin maakuntakaavassa merkitty tv-1 -alueeksi. Niitä koskee kaavamääräys: Poronhoitoalueella alueen käyttöä suunniteltaessa tulee ottaa huomioon alueen poronhoidon edellytykset. Poronhoitajilla on alueella poronhoito-oikeus, he ovat oikeudenhaltijoita, joille ei saa hankkeen kaavalla aiheuttaa kohtuutonta haittaa.

Hankkeessa on sekä tuulivoimaloiden alueen että sähkönsiirron osalta välttämätöntä selvittää niiden yhteisvaikutukset olemassa olevien ja suunnitteilla olevien hankkeiden kanssa. Tässä tapauksessa ainakin Hevosselän ja Pitkämaan tuulivoimahakkeet ovat Narkauksen paliskunnan samalla alueella. Myös samalle paliskunnan toiminta-alueelle suunniteltava Suhangon kaivoshanke ja sen purkupuutki tulee ottaa huomioon kumulatiivisten vaikutusten arvioinnissa.

Hankkeen sähkönsiirto sijoittuu valtionmaille, ja niitä koskee PHL 53 §:n neuvotteluvollisuus. Yksityismaille sijoittuvissa hankkeissa on myös käyty elinkeinojen yhteensovittamiseksi em. lakisääteisen neuvottelun tyyppisiä neuvotteluita, joista saadut kokemukset ovat olleet hyviä. Paliskuntain yhdistys muistuttaa, että hyvä neuvottelukäytäntö tarkoittaa sitä, että neuvottelut aloitetaan riittävän aikaisessa vaiheessa, tasapuolisin tiedoin ja että neuvotteluiden lähtökohtana on tosiasiallinen mahdollisuus vaikuttaa.

Narkauksen paliskunta ja Paliskuntain yhdistys on merkitty kaavan osallisiksi, kuten kuuluu. Paliskunnalta tulee pyytää lausunnot ja niiden kanssa tulee järjestää poronhoitolain 53 §:n mukaiset neuvottelut kaavan edetessä. Neuvottelut voidaan järjestää YVA-selostusvaiheessa ja niitä on tarvittaessa jatkettava kaavaehdotusvaiheessa. Paliskunnan kanssa järjestettävät neuvottelut on syytä kirjata osallistumis- ja arviointisuunnitelmaan.

Kaavassa on selvitettävä sen vaikutukset niin laajasti kuin niitä arvioidaan olevan. Poronhoitoon kohdistuvista vaikutuksista aiotaan tehdä erillinen selvitys, mikä on tarkoituksenmukaista.

Alueen maakuntakaavasta tulee määräyksiä, jotka YVA-lain ja poronhoitolain kanssa edellyttävät erityistä poronhoidon huomioon ottamista suunnittelussa ja sen toimintaedellytysten turvaamista. Kaavassa tulee arvioida asianmukaisesti poronhoitoon kohdistuvat vaikutukset. Hankkeessa on tarve yhteisvaikutusten arvioinnille alueelle suunniteltujen muiden tuulipuistojen kanssa.

Tuulipuiston rakentamisesta ja toiminnasta aiheutuvat haitat tulee pyrkiä estämään ja lieventämään sekä korvata Narkauksen paliskunnalle täysimääräisesti.

Vastine: Vitsakankaan YVA-menettelyn yhteydessä on järjestetty poronhoitolain 53§ mukainen neuvottelu 23.5.2023 viranomaisten, paliskuntien ja Paliskuntain yhdistyksen kanssa. Vitsakankaan hankealue sijaitsee Narkauksen paliskunnassa Tervolan eteläpuolella. Narkauksen paliskunta sijaitsee Rovaniemen kaupungin sekä Tervolan ja Ranuan kuntien alueella. Poronhoidossa tuulivoima-alueita käytetään tällä hetkellä laidunalueena. Tuulivoima-alue on pääasiassa syys- ja talvilaidunalueita. Vaihtoehto VE1 vähentää Narkauksen paliskunnan syyslaidunalueista 0,81 %, talvilaidunalueista 0,50 % sekä yhden siirtoaita-alueen. Muut laidunmenetykset ovat 0,13 % tai alle. Vaihtoehdossa VE2 laidunmenetykset ovat vähäisempiä jokaisella laiduntyyppillä. Syyslaidunalueet vähentyvät 0,76 % ja talvilaidunalueet 0,39 %. Kaavaselostuksessa on kuvattu kaavan vaikutuksia yksityiskohtaisemmin.

Hanketoimija pitää hankkeen edetessä yhteyttä paliskuntaan.

9. Mielenpide

Paakkola-Ylipaakkolan kyläyleiskaavaa ja Kemijokivarren osayleiskaavaa ei voi sivuuttaa kaavoituksessa. Kemijokivarren rakentamista säädellään näiden kaavojen perusteella tarkasti, mm. maisemiarvojen tähden. Nykyteknologialla toteutetut myllyt turmelevat arvokasta kylämaisemaa merkittäväällä tavalla.

Vastine: Paakkolaan ja Ylipaakkolaan kaavan vaikutukset ovat enimmäkseen maisemavaikutuksia. Maisemavaikutuksia on arvioitu näkymäaluekaavioissa ja eri kohteista laadituissa havainnekuvissa. Maisemavaikutukset vaihtelevat paikallisesti huomattavastikin.

Suuripään Natura 2000-ohjelmaan kuuluva soidensuojelualue sijaitsee suunnitellun laava-alueen välittömässä läheisyydessä. Välittömässä läheisyydessä sijaitsevat tuulivoimalat sekä vaikuttavat merkittäväällä tavalla soiden suojelualueen maisemaan että heikentävät alueen luonnonsuojellista arvoa.

Vastine: Luonnonsuojelulaki edellyttää, että hankkeiden ja suunnitelmien vaikutukset Natura 2000-suojelualueverkostoon on arvioitava. Hankkeelle ei myönnetä lupaa, mikäli siitä aiheutuu tai voi aiheutua merkittäviä haitallisia vaikutuksia Natura-alueen suojeluperusteille. Natura-arviointi on tehty Vitsakankaan YVA-menettelyn yhteydessä ja siitä laadittu erillinen arviointiraportti on YVA-selostuksen ja kaava-aineiston liitteenä.

Ympäristöministeriön tukeman Lapin liiton tuulivoimaselvityksen perusteella hankealue on sopimaton tuulivoimarakentamiselle.

Vastine: Vitsakankaan tuulivoimapuiston alueella on voimassa Länsi-Lapin maakuntakaava. Vitsakankaan hankealuetta ei ole merkitty Länsi-Lapin maakuntakaavassa tuulivoimatuotannon suunnitteluun soveltuvaksi alueeksi eikä tuulivoimaloiden alueeksi. Maakuntakaavan yleismääräysten mukaan tuulivoimaloiden sijoittaminen maakuntakaavan alueella ratkaistaan kuntakaavoituksella. Toisin sanottuna Länsi-Lapin maakuntakaavan alueella tuulivoimahankkeiden sijoittaminen kokonaan maakuntakaavan tv-alueiden ulkopuolelle on sallittua, mikäli kuntakaavoituksella voidaan varmistaa paikan soveltuvuus. Kaava-aineistossa on arvioitu alueen soveltuvan tuulivoima-alueeksi.

Kunnan tulisi panostaa asukasviihtyvyyteen ja vetovoimaisuuteen, mikäli tarkoitus on pitää kunta viireinä ja tavoitella asukasluvun kasvattamista.

Vastine: Maisemassa tapahtuvilla muutoksilla voi olla merkittäviä vaikutuksia elinoloihin ja viihtyvyyteen. Merkittävyyteen vaikuttaa oleellisesti maiseman koettu häiritsevyys, joka on hyvin yksilöllistä. Koettu häiritsevyys voi vaihdella myös ajallisesti, sillä äkillinen muutos voi aluksi tuntua häiritsevältä, mutta yksilö voi tottua maisemaan ajan myötä, jolloin häiritsevyys pienenee. Maisemavaikutukset ovat lisäksi paikasta riippuvaisia. Vaikutukset elinoloihin ja viihtyvyyteen voivat olla suuremmat, mikäli voimaloita näkyy paljon yksilön elinympäristössä ja käytetyillä virkistysalueilla. Toisaalta on myös näyttöä tuulivoimaloiden lisäävän viihtyvyyttä toteutuneilla hankealueilla.

Merkittäviä myönteisiä vaikutuksia elinoloihin ja viihtyvyyteen voi olla hankkeen kunnalle tuottamista tuloista. Kunta voi ohjata tuloa elinoloja ja viihtyvyyttä parantaviin tekijöihin.

10. Mielipide

Alue ei sovi tuulivoima-alueeksi (Lapin liiton selvitys v. 2022). Jos kaavoitusta kuitenkin jatketaan, esitän seuraavaa:

- Kaavaa tarvitseva ja hankkeen vireille panija on yksityinen osakeyhtiö ja osakeyhtiöllä on tieteenkin tarkoituksena bisneksen tekeminen. En osallistu tämän yhtiön alulle panemaan hankkeeseen ja esitän, että ehdotettua kaavarajausta muutetaan.
- Kaava toisi tullessaan osalleni kestäättömiä haittoja ja estää tulevaisuudessa lähes kaikki muut toiminnot alueella, metsätaloutta lukuun ottamatta. Lisäksi maani ovat ehdotetun kaava-alueen reuna-alueita, joilla ei sinällään ole merkitystä mahdollisen kaavan toteuttamiselle.

Vastine: Kaava-alueen rajaus mahdollistaa molemmat vaihtoehdot VE1 ja VE2. Kaava-alueen ulkopuolelle nykyiselle maankäytölle ei aiheudu käyttörajoitusta. Hankkeen toteuttaminen perustuu sopimukseen osapuolten eli maanomistajien ja hanketoimijan välillä.

- Uusi kaavarajaus tulee olla etäisyyksiltään vähintään Lapin liiton suositusten mukainen asutukseen ja luonnonsuojelualueisiin nähden.
- Tervolan kunnan Ylipaakkolan yleiskaava on huomioitava tuulivoimakaavaa laadittaessa. Kaavan vireille panija painottaa esim. vain valtakunnallisia maisema- yms. arvoja, eikä ole huomionnut, mitä lähialueen voimassa olevat kaavat edellyttävät. Lisäksi maakuntakaavassa ei ole paikkaa tälle hankkeelle osoitettu.

- Yhtiö esittää tavoitteita, joita kaava toteutuessaan mahdollistaisi. Ne pitävät osin paikkansa, mutta ovat osin kyseenalaisia. Esim. alueen nykyiselle luontoympäristölle, läheiselle asutukselle ja maisemaan tulevat haitat ovat kiistattomat: Alueen pirstaloituminen, maa-ainesten otto, lintujen ja nisäkkäiden elinpiirien tuhoutuminen, alueen maisema- ja virkistysarvojen aleneminen jne.

Vastine: Vitsakankaan tuulivoimapuiston alueella on voimassa Länsi-Lapin maakuntakaava. Vitsakankaan hankealuetta ei ole merkitty Länsi-Lapin maakuntakaavassa tuulivoimatuotannon suunnitteluun soveltuvaksi alueeksi eikä tuulivoimaloiden alueeksi. Maakuntakaavan yleismääräysten mukaan tuulivoimaloiden sijoittaminen maakuntakaavan alueella ratkaistaan kuntakaavoituksella. Toisin sanottuna Länsi-Lapin maakuntakaavan alueella tuulivoimahankkeiden sijoittaminen kokonaan maakuntakaavan tv-alueiden ulkopuolelle on sallittua, mikäli kuntakaavoituksella voidaan varmistaa paikan soveltuvuus. Lapinliitolla ei ole varsinaisia kilometrimääräisiä suosituksia.

Kaavassa on arvoitu laajasti vaikutuksia maisemaan, huomioituna myös muut arvokkaat alueet. Vaikutuksia Ylipaakkolan alueeseen on arvioitu kaava-aineistossa.

Alueelle on laadittu kattavat luonto- lintuselvitykset ja vaikutuksia luontoon, nisäkkäiden elinpiireihin ja linnustoon on arvioitu tarkemmin kaavaselostuksessa. Luontokohteet on huomioitu kaavassa ja vaihtoehtoilta on erilaisia vaikutuksia linnustoon. Vaikutukset eläimiin vaihtelevat jonkin verran VE1 ja VE2 välillä.

Maa-aineksen oton järjestäminen alueelta massatasapainon periaatteella vähentää vaikutuksia kaava-alueen ympäristöön. Otto tapahtuu vain hanketta varten ja mahdollinen ottoalue maisemoidaan.

- Turvallinen ympäristö on muutakin kuin puolustusvoimien lausunto siitä, ettei hanke haittaa maanpuolustusta. Kaavan valmistelussa on huomioitava myös alueen ihmisten turvallisuus esim. kaavoittamalla voimalat niiden korkeutta vastaavalle etäisyydelle olemassa olevista metsätieverkostoista, ja otettava huomioon voimassa olevan kunnan rakennusjärjestyksen määräykset.

Vastine: Kaavassa on annettu määräys, että rakentaminen tulee sijoittaa vähintään 300 metrin etäisyydelle tuulivoimaloista tai rakentamattomasta tuulivoimaloille osoitetusta alueesta. Voimaloiden sijoittelussa hyödynnetään osin olemassa olevaa metsätieverkostoa ja sitä laajennetaan tarvittavasti.

- Hankkeen vireille panija korostaa terveellistä elinympäristöä myös melun osalta. Kaavoituksessa on meluselvitys tehtävä ja on otettava huomioon se, että nyt tehtävä melumallinnus vastaa lähinnä laboratorio-oloissa tehtyä selvitystä. Esim. stabiilit lämpötilat jne. Melumallinnus ei anna oikeaa kuvaa melusta. Lapin olosuhteissa sekä tuulettomina että tuulisina päivinä on usein hyvin kuulaat ja erinomaisesti ääntä johtavat säätilat. Melu/kaavaselvityksessä on selvitettävä, kuinka tämä ilmiö huomioidaan voimaloiden etäisyydessä asutukseen, vai jätetäänkö se huomioimatta.

Vastine: Meluselvityksessä on arvioitu tuulivoimaloiden aiheuttamaa meluvaikutusta laskennallisen mallinnuksen avulla. Selvitys on laadittu perustuen Ympäristöministeriön ohjeeseen Tuulivoimaloiden melun mallintaminen. Selvityksen tuloksia on verrattu Valtioneuvoston asetuksen 1107/2015 mukaisiin tuulivoimaloiden ulkomelun ohjearvoihin sekä Sosiaali- ja terveysministeriön asetuksen 545/2015 pienitaajuuden melun toimenpiderajoista johdettuihin ulkomelutasojen vertailuarvoihin. Mallinnos ei ota huomioon tuulen vaikutusta, eikä toisaalta puuston vaimentavaa vaikutusta. Melumallinnuksissa on käytetty äänekkäintä mahdollista voimalatyyppiä. Näiden osalta on tehty asiantuntija-arvio melun vaikutuksista. Melun ei arvioida tosiasiaassa kuuluvan asuinkiinteistöihin tai loma-asuntojen pihapiireihin. Melua myös seurataan käytön aikana.

- Esittelytilaisuudessa vähäteltiin meluasiasia todella ihmeellisesti. Yhtiö puhuu kotimaisesta huoltovarmuudesta ja energiantuotannosta, mutta uutiset kertovat, että ulkomaiset tehtaajat ja vedyn/lannoitteiden tuotanto tulevat viemään tuotetun sähkön osin ulkomaille ja arvattavasti

niukkuus sähköstä jatkuu korkeine hintoineen kotitalouskuluttajalle. Elikkä tulee palvelemaan lähinnä teollisuuden ja tuotantotalouden tarpeita. Hyvä asia, muttei kunnan kuluttajan ja asukkaiden huomiointia. Osoittaa myös sen, että kyse on yksityisestä bisneksestä, jonka tarpeita ei kaavoituksessa tule asettaa alueen asukkaiden edelle.

Vastine: Kotimainen sähkönkulutus on ollut pitkään tuontisähkön varassa. Kotimainen sähkönkulutus on kasvussa ja ennusteiden mukaan kysynnän kasvu jatkuu edelleen, joten tuotantoa tarvitaan lisää. Vähäpäästöiset ja huoltovarmat tuotantomuodot tuottavat sähköä edullisemmin ja huoltovarmuuden kannalta varmemmin, kuin suuremmilla päästökertoimilla tai muualla tuotettu sähkö.

- Kaavaan laadittaviin selvityksiin on otettava kuvasovitteet voimaloiden näkyvyydestä myös itäpuolella olevien talojen pihoilta, joihin voimalan etäisyys, näkyvyys ja kuuluvuus tulisi olemaan vaikuttavin, ja jo tässä vaiheessa minimoida haitalliset vaikutukset siirtämällä voimaloiden paikkaa. Haitallisiin vaikutuksiin kuuluvat myös lentoestevalot, kaavassa on tutkittava niiden vaikutus ja vaadittava tutkaohjausvalot.

Vastine: Voimaloiden etäisyys vakituiseen asutukseen ja loma-asutukseen perustuu kattaviin selvityksiin, kuten melu- ja välkemallinnuksiin ja niiden asiantuntija-arvioihin. Voimaloiden näkyvyyttä ja meluvaikutuksia on arvioitu kattavasti kaavaselostuksessa. Näkyvyys vaihtelee osa-aluekohtaisesti. Melun ei arvioida kuuluvan missään olosuhteissa asuttuihin kiinteistöihin.

Tuulivoimaloiden lentoestevalojen päällä oloaika ja siten valosta aiheutuvaa maisemahaittaa minimoidaan mm. valojen voimakkuuden säädöllä. Valojen voimakkuuden tarve tullaan määrittämään viranomaisyhteistyössä. Lievennyskeinoina voidaan lentoestevalot pitää säännösten sallimassa minimissä, ja esimerkiksi alueen keskiosassa sijaitsevien voimaloiden valaistus voi olla reuna-alueen voimaloita pienitehoisempi. Valot pyritään suuntaamaan lupamääräysten rajoissa niin, että niiden näkyvyys alaspäin olisi mahdollisimman pieni. Voimaloiden sijaintipaikat on pyritty ratkaisemaan mahdollisimman vähän haitallisesti.

- Arkeologiset selvitykset ovat olleet tähän asti alustavat ja puutteelliset. Alueella on useita muitakin kohteita, tosin osin metsätalouden vioittamia, mutta kuitenkin säilyttämisen arvoisia.

Vastine: Kaava-alueella on tehty muinaismuistonselvitys. Kohteet on huomioitu kaavassa. Mikäli alueella on toistaiseksi havaitsemattomia kohteita, selvitystä täydennetään tarvittavasti. Kiinteät muinaisjäännökset ovat muinaismuistolain (295/1963) nojalla rauhoitettuja ilman erillistä päätöstä. Muinaismuistot osoitetaan kaavakartalla.

- Sähkönsiirtolinjan osalta sen merkintä kaavaan tulee tehdä vasta YVA-selvitysten perusteella. Mikäli kaavan jatkokäsittely etenee, toivon, että otetaan huomioon esittämäni mielipiteet. Esitän huomioitavaksi kaavan laadinnassa, että valtaosa tuulivoimaan tehdyistä selvityksistä on tehty aikana, jolloin voimalat olivat lähes 2 x pienempiä. Nyt koko on tuplaantunut ja vaikutusalueet suurentuneet. Otetaanko kaavan laadinnassa em. huomioon ja miten?

Vastine: Sähkönsiirtoreiitit kaavoitetaan pelkästään kaava-alueeseen lukeutuen. Kaavaehdotus laaditaan, kun YVA:sta on saatu perusteltu päätelmä.

- Alue on tällä hetkellä pääosin maa- ja metsätalouskäytössä. Kaavoitusta harkittaessa on otettava huomioon kaavoitettavan alueen laajuus, joka toisi merkittävät haitalliset vaikutukset laajalle alueelle, myös luonnonsuojelulle sekä Tervolan kuntaan että Keminmaan kunnan alueelle. Maisemahaitat, lähiasutukselle koituvat melu, välke ja valo jne. tuovat merkittävän haitan asumisviihtyisyydelle. Luontoarvot heikentyvät merkittävästi sekä lajistoltaan että maisema-arvona tulevaisuudessa, jota vielä ei niin osata arvostaa.

Vastine: Hankkeen vaikutusalueen maiseman keskiössä on Kemijoki. Asutus ja avoimet viljelymaisemat keskittyvät pääosin nauhamaisesti Kemijoen varteen. Hankealueen sisään ei rajaudu maiseman ja kulttuuriympäristön arvokohteita, mutta alueen lähellä Kemijoen

rannassa on useita arvokkaita rakennetun ympäristön kohteita. Tuulivoimaloiden sijoittelulla on pyritty huomioimaan ja minimoimaan maisemavaikutuksia alueen ulkopuolelle.

Molemmissa kaavaluonnosvaihtoehdoissa melun keskiäänitasot ovat alle ohjearvotason ja pienitaajuisen melun tasot alittavat ulkoalueiden pienitaajuisen melun vertailutasot. Melumallinnuksissa on käytetty äänekkäintä mahdollista voimalatyyppiä.

Välkevaikutusta on kuvattu kaavaselostuksessa mm. kaavioina. Välke ei ulotu pihapiireihin. Tarkasteluissa ei ole huomioitu puuston välkettä estävää vaikutusta.

Arvokkaat luotokohteet ja suojelukohteet sekä linnusto ja muu eliöstö on huomioitu kaavaratkaisussa.

Vaikutuksia on kuvattu ja arvioitu tarkemmin kaavaselostuksessa.

- Kunnat kaavoittavat osaksi myös sen perusteella, että saavat kiinteistöverotuloja. Siksi kunnan on myös kaavoituksen yhteydessä selvitettävä, mikä on hankkeen taloudellinen arvo nyt, ja jos kiinteistöverotusta tulevaisuudessa muutetaan valtion taholta kunnille huonommaksi, mikä on sen vaikutus kunnan talouteen / asukkaiden huonoon elinympäristöön ja kunnan vetovoimaan tuulivoimaloiden takia.

Vastine: Tuotto on arvioitu ajantasaisen lainsäädännön ja verotuksen perusteella. Hankkeen elinkaaren aikana mahdollisesti tapahtuvat lainsäädännölliset muutokset ovat mahdollisia, mutta tuovan edelleen kunnalle tuloja. Vaikutuksia vetovoimaan eri näkökulmista on kuvattu ja arvioitu yksityiskohtaisemmin kaavaselostuksessa.

- Jos kaavan laadinta etenee, on kaavaan varattava kolmen kilometrin säteellä alue, jonka keskipiste on keväällä kaadetun kalasääsken pesäpuu. Tälle alueelle ei osoiteta tuulivoimaloita. Alueen käyttö metsätalouden harjoittamiseen voi jatkua, mutta metsän käsittelyssä tulee huomioida alueen luontoarvot. Luontoarvot voidaan huomioida esim. noudattamalla esim. metsäsertifikaatin PEFC järjestelmää sekä alan lainsäädäntöä.

Vastine: Alueelle on laadittu kattavat selvitykset linnustosta ja päiväpetolinnuista. Kaava-aineistossa on huomioitu vaikutukset linnustoon. Kaavalla ei voida ohjata sertifikaattien käyttöä alueella.

11. Mielipide

Aidon vuorovaikutteisuuden sisällyttäminen hankesuunnitelmiin on arvokas asia.

Tuulivoimapuiston ei saa aiheuttaa melu-/tärinähaittaa vaikutusalueen ihmisille, eläimille eikä muulle luonnolle, koska melu ja tärinä aiheuttavat terveys-, hyvinvointi- ja viihtyvyyshaittoja (vrt. Valtioneuvosto 2022). Tuulivoimapuistojen melu-/tärinähaitat on syytä selvittää tarkoin. Olemassa olevia arviointi välineitä tulee arvioida kriittisesti ja kehittää niin, että niillä saadaan mitattua melu-/tärinä- yms. haitat terveyden, hyvinvoinnin ja viihtyvyyden kannalta riittävän laaja-alaisesti.

Tuulivoimapuiston asutusta lähinnä olevien tuulivoimayksiköiden on sijaittava kauempana kuin 2,5 km:n etäisyydellä asutuksesta ainakin niin kauan, että on selvitetty, mitkä ovat ne tuntemattomat tai heikosti tunnetut tekijät tuulipuistoissa, jotka aiheuttavat mm. terveys-, hyvinvointi- ja viihtyvyysongelmia, sillä toiminnanharjoittajan on oltava selvillä toimintansa ympäristövaikutuksista (Ympäristölaki 527/2014).

Vastine: Voimaloiden etäisyys vakituiseen asutukseen ja loma-asutukseen perustuu kattaviin selvityksiin, kuten melu- ja välkemallinnuksiin ja niiden asiantuntija-arvioihin.

Taivalkosken voimalaitoksen ja mahdollisesti rakennettavan Vitsakankaan tuulivoimapuiston yhteisvaikutus terveysongelmiin vaikuttaa tarpeelliselta selvittää.

Vastine: Kaava-aineistossa on kuvattu eri aihepiireissä vaikutuksia terveyteen. Kaavalla syntyvät terveysvaikutukset liittyvät pääasiassa rakentamisaikaiseen liikenteen kasvuun. Yhteisvaikutukset muiden hankkeiden kanssa liittyvät ennen kaikkea maisemaan. Terveyteen liittyviä muita yhteisvaikutuksia ei käytännössä synny.

Vitsakankaan suunnitteilla olevan tuulivoimapuiston välittömällä alueella on sekä sellaisia ei-ojitettuja soita, jotka tulisi suojella, että sellaisia ojitettuja suoalueita, jotka tulisi ennallistaa.

Vastine: Arvokkaat luontokohteet on huomioitu kaavassa. Hankealue on nykytilassa pääasiassa metsätalouuskäytössä ja voimakkaasti ojitettu. Koska suometsän hoidon tukea ei jatkossa enää myönnetä ojien kunnostustöihin (Kemera-tukia koskevan lain voimassaolo päättyi 31.12.2023), todennäköisesti suometsän ojien perkaukset ja kunnostukset tulevat alueella vähenemään ja muutokset maaperässä olemaan vähäisiä.

Aluetta ja erityisesti sen välittömiä vaikutusalueita on perinteisesti käytetty virkistystarkoituksessa vaikkakaan alueella ei ole julkisin varoin rakennettuja virkistyskohteita eikä reittejä. Suunnitelmassa todetaan, ettei alueella juurikaan ole virkistyskäyttömerkitystä ja ettei hanke aiheuta haittaa alueen virkistyskäytölle. Esimerkiksi harjujen alue on sekä retkeily-, marjastus/sienestys- että murtomaa-hiihto- ja luonnontarkkailukäytössä. Ja harjujen alue on kiinnostava (esi-)historiallisista / jääkaudisista jäljistäään lähtien.

Suunnitteilla olevan kaavoitusalueen välittömillä vaikutusalueilla kaavoitusalueen itä- ja länsipuolella on merkittäviä hillojen, mustikoiden ja puolukoiden marjastusalueita. Kaavoitusalueen länsipuolisella vaikutusalueella on lisäksi merkittäviä sienialueita ilmeisesti maaperän kalkkipitoisuuden vuoksi (kalkkikolmioalue).

Vastine: Tuulivoimapuiston tuotannon aikana hankealueella voi kulkea vapaasti ja siten hankealueen luonnonvarojen hyödyntäminen (kuten metsätalous, marjastus, sienestys) voi jatkua entisellään. Vain sähköaseman alue aidataan. Uusia tieyhteyksiä voidaan hyödyntää myös virkistys- ja metsästyskäytössä.

Metsäladut ja -polut ovat tärkeä kuntoilun ja virkistäytymisen mahdollistaja sekä osalle Vitsakankaan hankkeen vaikutusalueen pysyvistä asukkaista, että osalle asukkaista, jotka eivät asu ko. vaikutusalueella pysyvästi. Tähän osaltaan vaikuttaa se alustavassa suunnitelmassakin esille tuotu asia, että alueella ei ole julkisin varoin rakennettuja virkistys-/kuntoilupaiikkoja. On hyvä, että puute tulee esille, mutta siitä tehty johtopäätös on siis väärä.

Vastine: Jokaisenoikeudet pätevät kiinteistöillä. Rakennusaikana työmaita saatetaan joutua rajaamaan, mutta kyse on verrattain pienialaisista rajauksista, ja kaava-alueen läpi pääsee edelleen kulkemaan.

Eilittänojantien varressa, ehkä vajaan 2 km:n etäisyydellä maantiestä, pesi vuonna 2014 lapinpöllö. Keväällä 2021 (29.5.) ja alkukesästä 2022 (10.6.) kuulin lapinpöllön ääntelyä samalta alueelta. Havaintoja lapinpöllön aiemmasta pesinnästä hankealueen viereisellä Natura-alueella jo vuosina 1988, 1995 ja 1996 (Rauhala 2003). Natura-alue yhdessä sitä ympäröivien alueiden kanssa muodostaa lapinpöllölle suotuisan elinalueen.

Vastine: Alueelle on laadittu kattava lintuselvitys vuosina 2022-2023. Selvityksessä on huomioitu lapinpöllön reviirit. Linnustoalueet on tunnistettu ja huomioitu kaavaratkaisussa ja arvioitu myös vaihtoehtojen vertailussa. Vaihtoehto VE2 huomioi linnuston olosuhteet kokonaisuutena paremmin.

12. Tervolan riistanhoitoyhdistys

Suunnitelmassa mainitaan, ettei hankealueella ole Natura-alueita. Suuripään Natura-alue on hankealueen välittömässä läheisyydessä. Suuripään alue on merkittävä lintujen pesimäalue (mm. metsähanhi). YVA-menettelyn aikana tulee selvittää mahdollisen hankealueen vaikutus Suuripään linnuston muuttoreittiin ja pesimäolosuhteisiin.

Suunnitelmassa mainitaan, että metsästykselle aiheutuva vaikutus ei ole merkittävä. Tarkoitetaanko tällä positiivisia vai kielteisiä vaikutuksia ja millä perusteella oletamus on suunnitelmassa tehty?

Suunnitelmassa on mainittu hankkeen osalliset, joihin kuuluvat metsästysseurat Tervolan Eränkävijät ry, Virtain Erämiehet ry sekä Rihla ry. Lisäksi Tervolan riistanhoitoyhdistys on mukana osallisena. Tervolan riistanhoitoyhdistys suosittelee metsästysseuroja osallistumaan hankkeen suunnitteluun ja YVA-menettelyyn.

Vastine: Kaavassa on arvioitu vaikutuksia linnustoon koskien mm. Suuripään Natura-aluetta, muuttoreittejä ja pesimäolosuhteita.

Vaikutukset metsästykseseen ovat kielteisiä mm. rakentamisaikana, toisaalta lisääntyvä tieverkko voi helpottaa hankkeen toteututtua metsästysalueille liikkumisessa.

Tervolan riistanhoitoyhdistys huomioidaan kaavassa osallisena.

13. Virtain Erämiehet

Nykyisin seuran yksityiset metsästysmaat muodostuvat talousmetsistä. Suunnitelman toteutuessa talousmetsät muuttuvat osittain teollisuusalueeksi. Muutokset eivät saa vaikuttaa metsästykseseen rajoittavasti ja metsästysoikeuden tulee jatkua rajoituksetta myös jatkossa.

Suunnitelmassa tulee huomioida, että pienriistan ja metsäkanalintujen pesimäalueet ja elinolosuhteet turvataan.

Vaatimuksena on, että tieverkosto ja metsästysmaat ovat jatkoissakin käytössämme täysimääräisesti ja metsästysharrastukselle toiminnasta aiheutuvat haitat minimoitaisiin.

Vastine: Haittoja metsästykselle on pyritty minimoimaan kaavaratkaisulla. Myös rakentamisaikainen haitta pyritään minimoimaan, mutta asiaa ei ratkaista kaavassa. Kaava-alue säilyy edelleen pääosin metsätalouksikäytössä. Alueella on arvokkaita luontokohteita, jotka osoitetaan kaavakartalla.

Metsäkanalintujen pesimäalueet on huomioitu kaavassa. Tuulivoimalat eivät estä alueella liikkumista ja metsästystä, mutta virkistys- ja metsästysalueet voivat voimaloiden ja sähköaseman välittömässä läheisyydessä vähäisesti pienentyä. Rakentamisen aikana alueella liikkuminen aiheuttaa paikallisesti estettä metsästykselle turvallisuussyistä. Maanomistajat voivat sopimuksella luovuttaa maitaan metsästysseuroille metsästyskäyttöön.

Sähköaseman alueet aidataan, mutta muuten alueella voi hankkeen valmistuttua liikkua nykyiseen tapaan.